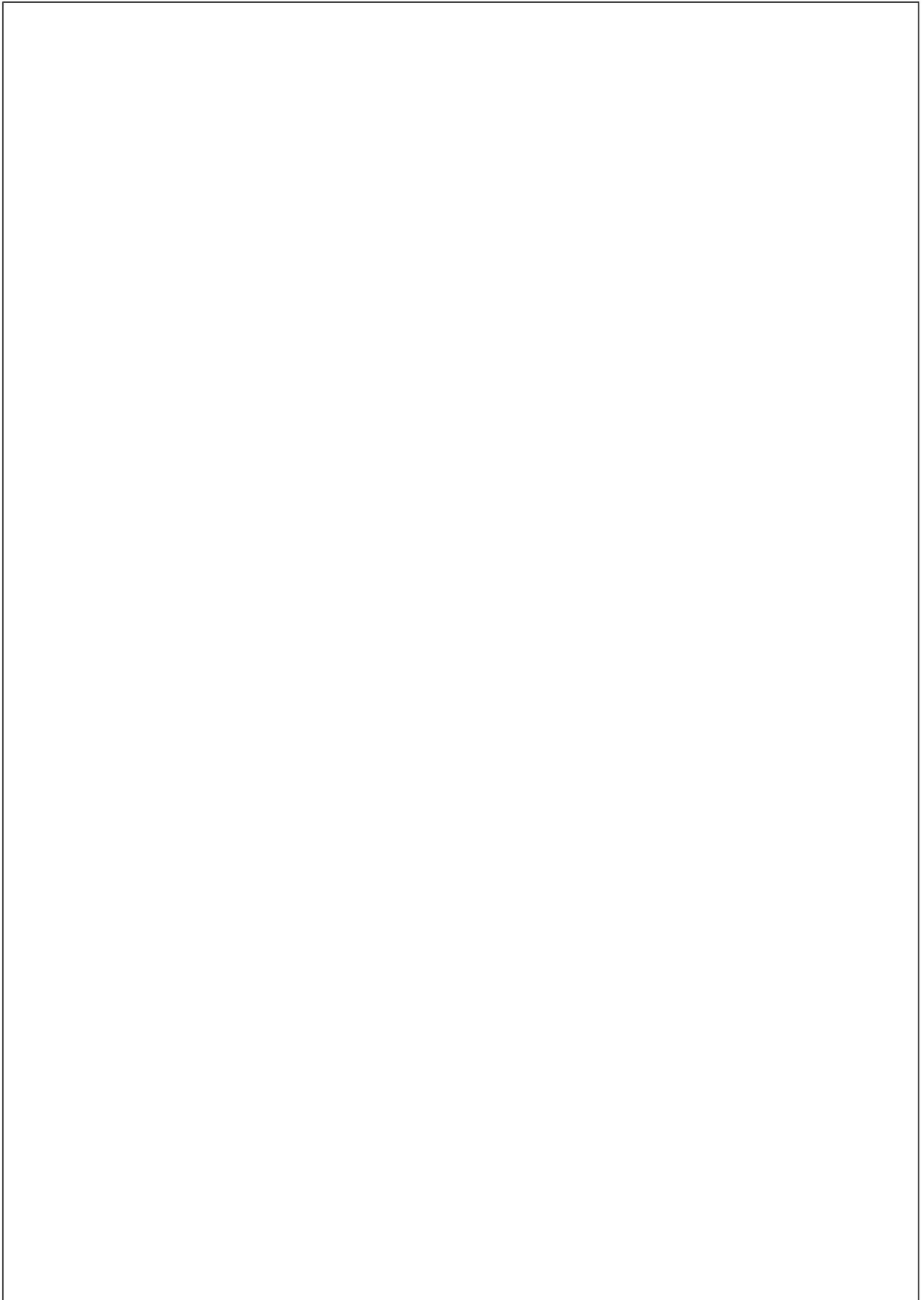

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/202629,Ryszard-Sodel-Proces-szesnastu.html>
26.02.2026, 21:45

Ryszard Sodel: Proces szesnastu

18 czerwca 1945 r. rozpoczął się w Moskwie proces szesnastu przywódców Polskiego Państwa Podziemnego.

18.06.2026

[Leopold Okulicki](#) [NKWD](#) [Polskie Państwo Podziemne](#) [Proces szesnastu](#) [Zbrodnie sowieckie](#)

W dniach 27 i 28 marca 1945 r. w Pruszkowie aresztowani zostali przez NKWD przywódcy Polskiego Państwa Podziemnego. Zaproponowano im przybycie do Pruszkowa pod pretekstem podjęcia rozmów z generałem pułkownikiem Iwanowem, który miał być przedstawicielem 1. Frontu Białoruskiego (pseudonimem tym posługiwał się gen. Iwan Sierow, szef kontrwywiadu wojskowego SMIERSZ).

Sowieckie władze wojskowe gwarantowały ze swojej strony pełne bezpieczeństwo i nietykalność stronie polskiej, która zakładała, że jest chroniona przez zachodnich aliantów. Przed aresztowaniem przedstawiciele polskich władz podziemnych prowadzili rozmowy z Sowietami. W ich trakcie strona sowiecka zarzucała stronie polskiej, iż Armia Krajowa nie tylko prowadziła działania dywersyjne na tyłach Armii Czerwonej, ale też zachęcała działające w podziemiu ugrupowania polityczne do wyjścia z niego i rozpoczęcia przez nie legalnej działalności.

„Rozmowy” na Łubiance

Po aresztowaniu przedstawiciele Polskiego Państwa Podziemnego zostali specjalnym samolotem przetransportowani do Moskwy i osadzeni w więzieniu na Łubiance.

Byli wśród nich: gen. Leopold Okulicki ps. „Niedźwiadek”, ostatni komendant AK; Jan Stanisław Jankowski, wicepremier i Delegat Rządu na Kraj (funkcję tę sprawował do 1943 r.); Adam Bień, działacz Stronnictwa Ludowego, pełniący funkcję zastępcy Delegata Rządu na Kraj; Kazimierz Pużak, wybitny działacz Polskiej Partii Socjalistycznej, przewodniczący konspiracyjnej Rady Jedności Narodowej; Kazimierz Bagiński, członek Stronnictwa Ludowego; Stanisław Mierzwa, członek Stronnictwa Ludowego; Stanisław Jasiukowicz, Kazimierz Kobyłański, Zbigniew Stypułkowski (był współorganizatorem Narodowych Sił Zbrojnych), Aleksander Zwierzyński ze Stronnictwa Narodowego, Józef Chaciński, Franciszek Urbański ze Stronnictwa Pracy, Eugeniusz Czarnowski, Stanisław Michałowski, należący do Zjednoczenia Demokratycznego; Antoni Pajdak, należący do Polskiej Partii Socjalistycznej; Józef Stemler, pracownik Departamentu Informacji Delegatury Rządu na Kraj.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

NKWD, Polskie Państwo Podziemne, Zbrodnie sowieckie

Artykuł